

Oslo, 31.10.2022

Til energi- og miljøkomiteen

Innspill til representantforslag om en mer sirkulær økonomi – Dok. 8:254 S (2021-2022)

Norsk Friluftsliv viser til muligheten for å sende skriftlig innspill til energi- og miljøkomiteens behandling av Dok. 8:254 S (2021-2022).

Norsk Friluftsliv representerer de 18 største frivillige friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen nærmere 1 million medlemskap og rundt 5.000 lokale lag og foreninger. En av hovedoppgavene for Norsk Friluftsliv er å ivareta friluftslivets interesser, herunder naturen som en grunnleggende forutsetning for friluftslivet.

Dagens lineære økonomi medfører et stort forbruk av ressurser; cirka 90 prosent av tapet av biologisk mangfold og 50 prosent av totale klimagassutslipp er knyttet til utvinning og prosessering av naturressurser¹. Overgangen til en ressurseffektiv og sirkulær økonomi er en forutsetning for at Norge skal nå sine klima-, miljø- og bærekraftsmål, slik forslagstillerne bak representantforslaget viser til. Denne overgangen er også viktig for at friluftslivet kan ha en naturlig plass i et bærekraftig samfunn. For at våre opplevelser i naturen ikke skal bidra til å ødelegge den, må vi kutte kraftig ned på forbruket av friluftsklær, -utstyr og transport. Norsk Friluftsliv jobber for å redusere friluftslivets fotavtrykk, blant annet med holdningsendringer og inspirasjon til et friluftsliv som handler om opplevelser og ikke utstyr. Samtidig er det et stort behov for at myndighetene regulerer og legger til rette for tiltak og virkemidler som øker sirkulariteten og reduserer materialforbruket. Det er med dette utgangspunktet vi engasjerer oss i komitebehandlingen av Dok. 8:254 S (2021-2022).

Norsk Friluftslivs innspill til komitebehandlingen

Representantforslaget fremmer viktige tiltak for en mer sirkulær økonomi innen temaer som blant annet gjenvinning, avfallshåndtering, plastforsøpling og bygg- og anleggsbransjen. Norsk Friluftsliv er helt enige i behovet for en mer sirkulær økonomi og stiller oss bak forslagene som presenteres. Vi ønsker imidlertid å supplere komitebehandlingen av representantforslaget ved å løfte frem flere løsninger som er viktige for å redusere det enorme materialforbruket vi nordmenn har i dag.

➤ Et forbruksbasert klimaregnskap er en naturlig del av en sirkulær økonomi

De siste 40 årene har det globale ressursforbruk firedoblet seg. Økonomisk vekst i form av økt forbruk har bidratt til velferd for mange, men har også vært en sentral driver for natur- og klimaproblemene vi nå står overfor. Naturpanelets rapport fra 2019 peker ikke bare på befolkningsvekst og konsum som den egentlige driveren bak både arealtap, klimaendringer,

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/gronn-giv/handlingsplan-for-sirkular-okonomi/>

forurensing og overfiske, men rapporten er også krystallklar på hva som skal til for å løse krisen: Med mindre vi styrer vekk fra paradigmat om økonomisk vekst, vil vi ikke engang klare å justere kursen.

Circularity Gap Report Norway viser at Norge har et av de høyeste forbrukene i verden. Dersom hele jordens befolkning skulle levd som nordmenn, hadde vi trengt 3,6 jordkloder. Samme rapport viser at av alle ressurser som forbrukes her i landet, blir over 97 prosent ikke sirkulert tilbake i økonomien². Med andre ord: vårt ressursforbruk er langt ifra bærekraftig.

Overgangen til en resurseffektiv og sirkulær økonomi krever åpenbart betydelige systemendringer og virkemidler i skatte- og avgiftspolitikken, virkemiddelapparatet og rapportering og statistikk. En stor utfordring ved dagens system er at store deler av utslippene fra nordmenns forbruk ikke telles i det norske klimaregnskapet. De utgjør vårt skjulte klimaavtrykk. Dette gjelder særlig forbruk av varer og tjenester, som i stor grad er importert fra andre land, og reisene som vi gjøre utenfor Norges grenser. Vi mener derfor det er behov for å utarbeide en metodikk for et forbruksbasert klimaregnskap som inkluderer norske bidrag til utslipp i andre land gjennom vårt forbruk, og som tas med i Norges offisielle klimastatistikk. Et forbruksbasert klimaregnskap er viktig for at vi skal synliggjøre vårt globale forbruksavtrykk, slik at vi i større grad kan ta vårt rettmessige ansvar i den globale klima- og naturkrisen vi står i. Regnskap vil også hjelpe myndighetene til å se sammenhenger mellom produksjons og forbruksmønster og avdekke sentrale innsatsområder. Et åpent og tilgjengelig forbruksbasert klimaregnskap kan også bedre involvere befolkningen i den offentlige debatten om klimapolitikken, og kan bidra til en raskere nasjonal omstilling.

➤ **Friluftslivet ønsker å bidra til en sirkulær økonomi**

Vi nordmenn ligger på verdenstoppen når det gjelder å kjøpe sports- og friluftslivsutstyr. Med et forbruk på cirka femten milliarder kroner i året, bruker hver av oss tre ganger mer på sports- og fritidsutstyr enn den gjennomsnittlige europeer. Vi flyr også cirka fem ganger mer enn en gjennomsnittlig EU-borger, og bruker ofte bilen for å komme oss til naturen.

Det enorme forbruket i friluftslivet kan sees på som en konsekvens av en økonomi som er basert på vekst, et premiss om stadig økt forbruk og svært lav sirkularitet. Når Norges sirkularitet er 2,4 prosent, ligger en del av løsningen å øke sirkulariteten betraktelig, men også prioritere strategier som reduserer vårt materielle fotavtrykk gjennom en mer resurseffektiv økonomi, der vi bruker ressursene mer effektivt, bruker ting lengre, reparerer og gjenbraker.

Norsk Friluftsliv jobber for at friluftslivet kan ha en naturlig plass i et lavutslippssamfunn. Men for at våre opplevelser i naturen ikke skal bidra til å ødelegge den, må vi kutte kraftig ned på forbruket av friluftsklær, -utstyr og transport. Vi ønsker å motvirke kjøp-og-kast-karusellen med holdningsendringer og inspirasjon til et friluftsliv som handler om opplevelser og ikke utstyr. Friluftslivet kan på denne måten bidra til å revitalisere betydningen av velferd og gode liv, og samtidig vise at mindre forbruk kan være berikende for våre liv, og ikke begrensende. Samtidig mener vi myndigheter, produsenter og forhandlere må ansvarliggjøres og motiveres til å lage og

² [The circularity gap report](#)

selge produkter som tåler lang tids bruk og som er designet for å kunne repareres enkelt. Lovverk og politikk må stille strengere krav til gjenbruk og sirkularitet, blant annet gjennom å legge til rette for bruksalg. Momsen på reparasjoner av klær og utstyr må fjernes slik at reparasjoner blir billigere, og dermed et bedre alternativ enn å kjøpe nytt. Løsninger vi løfter frem for å redusere forbruket i friluftslivet er også sentrale for holdnings- og forbruksendringer på andre områder i samfunnet.

Norsk Friluftsliv ber Stortinget om å:

- Støtte forslagene i representantforslaget
- Be regjeringen utarbeide en metodikk for et forbruksbasert klimaregnskap som inkluderer norske bidrag til utslipp i andre land gjennom vårt forbruk, og som tas med i Norges offisielle klimastatistikk.
- Sikre at produsenter og forhandlere ansvarliggjøres og motiveres til å lage og selge produkter som tåler lang tids bruk og som er designet for å kunne repareres.
- Sikre et lovverk og politikk som stiller strengere krav til gjenbruk og sirkularitet, blant annet gjennom å legge til rette for bruksalg, og gjøre det billigere og enklere å ta vare på det vi allerede har.
- Fjerne momsen på reparasjoner av klær og utstyr slik at det blir billigere å reparere, og dermed et bedre alternativ enn å kjøpe nytt.

Med vennlig hilsen



Bente Lier
generalsekretær



Peter Øygard Oma
friluftsfaglig rådgiver